

Aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
De weledelgестrenghe heer H. de Jonge

Kopie: mr. M.M. den Boer, directeur Wetgeving en Sport

Onderwerp: Reactie brief ministerie inzake de medicamenteuze overtijdbehandeling d.d. 27 mei 2020

Amsterdam, 8 juli 2020

Geachte heer De Jonge,

Bureau Clara Wichmann ("BCW") heeft langs verschillende wegen kennisgenomen van uw brief d.d. 27 mei 2020 die is verzonden aan, onder andere, een grote groep huisartsen en apothekers. Zoals bekend, komt BCW op voor vrouwenrechten in de breedste zin van het woord. Namens BCW reageer ik als volgt op uw brief. Voor zover uw brief dient te worden aangemerkt als besluit, maakt BCW hierbij binnen de daarvoor geldende termijn als belanghebbende bezwaar in de zin van de Awb tegen de inhoud van uw brief.

In uw brief d.d. 27 mei 2020 geeft u aan dat het ministerie van VWS het signaal heeft bereikt dat aan huisartsen een cursus wordt aangeboden met betrekking tot medicamenteuze overtijdbehandeling, en – kort gezegd – de uitvoering daarvan door huisartsen. Als reactie daarop geeft u in uw brief aan dat uw standpunt is en blijft "dat een medicamenteuze overtijdbehandeling door de huisarts zonder vergunning op grond van de Wet afbreking zwangerschap op dit moment in strijd is met de wet". In uw brief geeft u voorts aan dat indien u het signaal bereikt dat de medicamenteuze overtijdbehandeling door de huisarts wordt uitgevoerd, ofwel dat apotheken voorzien in de verstrekking van medicamenten, u mogelijk genoodzaakt zal zijn (juridische) vervolgstappen te nemen.

De standpunten die u in uw brief inneemt geven geen pas. In een uitspraak van het Gerechtshof Den Haag van 12 februari 2019, naar welke uitspraak u nota bene zélf verwijst en die over een vergelijkbare brief ging, heeft het Gerechtshof immers nadrukkelijk geoordeeld dat onduidelijk is of de medicamenteuze overtijdbehandeling al dan niet onder de reikwijdte van artikel 296 Sr kan vallen, zulks omdat – zeer kort gezegd – onduidelijk is of ervan worden uitgegaan dat de toepassing van artikel 296 gelijk is aan de daarmee samenhangende Wet Afbreking Zwangerschap (WAZ); waarbij de overtijdbehandeling expliciet is uitgesloten van het werkbereik van de WAZ.

Bij de huidige stand van zaken, waarin de wetgeving ronduit onduidelijk is en klaarblijkelijk voor meerderlei interpretatie vatbaar, is het aan de strafrechter om te bepalen of het verstrekken van een medicamenteuze overtijdbehandeling strafbaar is of niet. BCW neemt in dat verband, zoals bij u bekend gelet op de gevoerde civiele procedure, het standpunt in dat de medicamenteuze overtijdbehandeling niet valt onder de reikwijdte van artikel 296 Sr, mede omdat dit zou leiden tot een eigenaardige wetsuitleg, als de overtijdbehandeling wel zou vallen onder het toepassingsbereik van het Wetboek van Strafrecht terwijl het expliciet is uitgesloten van de daaraan verbonden wetgeving. Het ligt naar mening van BCW voor de hand dat de strafrechter er ook zo over denkt, te meer nu ook het Gerechtshof Den Haag nog eens heeft herhaald dat nota bene de wetgever zélf een overtijdbehandeling uitdrukkelijk niet heeft beschouwd als een behandeling die is gericht op het afbreken van een zwangerschap in de zin van de Wet Afbreking Zwangerschap, dan is het onlogisch dat dit anders zou zijn in de context van artikel 296 WvSr. Daar komt bij dat het in een rechtsstaat als Nederland ondenkbaar is, althans ondenkbaar zou moeten zijn, dat iemand wordt veroordeeld voor een (vermeend) strafbaar feit op basis van een onduidelijke strafrechtelijke bepaling. Het legaliteitsbeginsel (dat zoals u weet inhoudt dat iets niet strafbaar is als er geen voorafgaande strafbepaling is waaruit duidelijk volgt dat iets strafbaar is) staat daaraan in de weg.

Van een betrouwbare en behoorlijk handelend overheid kan bij deze stand van zaken worden verwacht dat zij zich dan terughoudend opstelt als het gaat om mensen te waarschuwen voor een mogelijke strafbaarstelling. Het gaat niet aan dat de overheid in een situatie als de onderhavige en bij een gevoelig onderwerp als het onderhavige juist, zoals u met

BUREAU CLARA WICHMANN

uw brief heeft gedaan, het tegenovergestelde doet, te weten: bij onduidelijkheid over de strafbaarheid van bepaalde feiten desalniettemin angst te zaaien onder haar burgers door op een ongepaste wijze misbruik te maken van een onduidelijke bepaling in het strafrecht onder de dreiging van "(juridische) vervolgstappen". Daarmee probeert u huisartsen en apothekers vleugellam te maken, terwijl het zelfbeschikkingsrecht van vrouwen – een mensenrecht dat is verankerd in talloze verdragen – in het geding is. Bureau Clara Wichmann vindt dat een uiterst kwalijke zaak waar zij breed aandacht voor zal vragen.

Bureau Clara Wichmann verzoekt u in de eerste plaats om de standpunten die u in uw brief heeft uitgedragen publiekelijk – per brief die is geadresseerd aan de adressanten die uw brief d.d. 27 mei 2020 hebben ontvangen – terug te nemen. In de tweede plaats – en wellicht nog belangrijker – verzoeken wij u het gesprek aan te gaan over deze kwestie.

We wachten uw bericht graag af.

Met vriendelijke groet,

Aniek de Ruijter

Directeur Bureau Clara Wichmann

BUREAU CLARA WICHMANN